

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№12

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2025-yil, dekabr.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayeich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor

Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate

Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor

Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor

Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor

Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)

Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)

Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor

Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan

Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer

Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor

Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)

Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)

Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor

Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)

Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE

Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Xamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA DAVRIDA TIJORAT BANKLARI LIKVIDLILIK XAVFINI BOSHQARISHI.....	44
Baxromov Nodirjon Muxammadamin o'g'li	
TURIZM XIZMATLAR BOZORI ISTE'MOLCHILARINI SEGMENTLASH USULI ASOSIDA DIVERSIFIKATSIYA KONSEPSIYASINI ISHLAB CHIQUISH.....	48
Maxmudova Aziza Pirmamatovna	
“INNOVATSION AGROTEKNOLOGIYALAR VA “YASHIL IQTISODIYOT” TAMOIYILLARI ASOSIDA G'ALLA YETISHTIRISH BARQARORLIGINI BAHOLASH.....	53
Turayeva Gulizahro	
АНАЛИЗ ЦЕНОБРАЗОВАНИЯ НА ЗЕРНОВЫЕ ПРОДУКТЫ ПО ДАННЫМ МАРКЕТИНГОВЫМ ИСЛЕДОВАНИЯМ (НА ПРИМЕРЕ НАМАНГАНСКОЙ ОБЛАСТИ).....	57
Бахриддинов Жаҳонгирбек Равшанжон ўғли	
KICHIK BIZNES RIVOJINI TA'MINLASHDA BOZOR INFRATUZILMALARINING AHAMIYATI.....	62
G'aniyev Botir Baxtiyorovich, Zakirova Gulnora Mirzaliyevna	
KICHIK SANOAT ZONALARI FAOLIYATINI SAMARALI BOSHQARISH METODOLOGIYASI VA YO'LLARI.....	67
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillaevich	
INNOVATION FAOLIYAT XARAJATLARINING BUXGALTERIYA HISOBI VA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	73
Mustafoyev Akbar Mustafo o'g'li	
MAHSULOT DIVERSIFIKATSIYASI VA LOGISTIKA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA EKSPORT POTENSIALINI OSHIRISH YO'LLARI.....	78
Maxkamov Ibrayim, Jo'raboyeva Shohida Kamoliddin qizi	
REKLAMA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARI ROLI.....	83
Abdusalilova Laylo To'xtasinovna, Raxmonqulova Shahrizoda	
SIRKULAR IQTISODIYOTDA YOPIQ SIKL NAZARIYASINING ROLI.....	87
Sodikov Zokir Rustamovich	
YASHIL TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHDA MOLIYAVIY RAG'BATLAR VA ULARNING NATIJALARI.....	92
Axmadjonova Gulmira Xabibulla qizi	
MAMLAKAT IQTISODIYOTI RIVOJLANISHIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING ROLI.....	97
G'aniyev Baydulla Toshmurodovich	
АНАЛИЗ ПОДХОДОВ ЦЕНТРАЛЬНЫХ БАНКОВ К РЕГУЛИРОВАНИЮ ИННОВАЦИОННЫХ БАНКОВСКИХ ПРОДУКТОВ: СРАВНЕНИЕ УЗБЕКИСТАНА И МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРАКТИКИ.....	101
Даулетиярова Шахло	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ РЫНКА ЦЕННЫХ БУМАГ УЗБЕКИСТАНА.....	109
Кадилова Хадича Тураевна	
XORIJ MAMLAKATLARINING IQTISODIYOTNI UGLERODSIZLASHTIRISH STRATEGIYALARI: O'ZBEKISTON UCHUN TAKLIFLAR.....	115
D.X. Pulatov, F.E.Shamsiyev	
O'ZBEKISTONDA ISLOM MOLIYASI: MUAMMOLAR VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	125
Sattorov Ixtiyor Ochilovich, Karimov Shohruh Yo'ldoshali o'g'li	
HISOB SIYOSATI TARKIBIY TUZILISHI MASALALARI.....	133
Botirova Raximaxon Abdujabbarovna	
QURILISHDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING MOLIYAVIY TAHLILI.....	136
Musayeva Shoirazimovna	

KICHIK SANOAT ZONALARINI RIVOJLANTIRISH ORQALI AHOLI TURMUSH FAROVONLIGINI OSHIRISH.....	144
<i>Axmedov Oybek Turgunpulatovich</i>	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI PORTFELI TAHLILI.....	149
<i>Madraximov Ilxom Kamilovich</i>	
FOYDA SOLIG'INING O'ZIGA XOS MUAMMOLI JIHATLARI.....	154
<i>Zaripov Xusan Baxodirovich</i>	
AGRAR SEKTORNI INNOVATSION MODERNIZATSIYA QILISHDA INVESTITSIYA OQIMLARINI BOSHQARISH MODELLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	159
<i>Xamrayev Quvvat Iskandarovich</i>	
OLIY TA'LIM XIZMATLARI BOZORIDA MARKETING TADQIQODLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	163
<i>Jalilov Jamshid G'anjionovich, Safarov Zavqiddin Zokir o'g'li</i>	
MINTAQA SANOAT TARMOG'I RIVOJLANISHINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI.....	168
<i>Xayitboev Abror Quvondiqovich</i>	
РОЛЬ СМЕШАННОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ (BLENDED FINANCE) В ПОВЫШЕНИИ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ КОММУНАЛЬНЫХ УСЛУГ: УРОКИ РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАН.....	174
<i>Гулмаматова Дурдона Шерали кизи</i>	
KORXONALARDA STRATEGIK BOSHQARUV.....	180
<i>Musayeva Dilnoza Dilshatovna</i>	
BANK TIZIMIDA MARKETING AHAMIYATI VA BANK MARKETINGI.....	184
<i>Usubjonov Zaxriddin Vasliddin o'g'li</i>	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN XORJIY KREDIT MABLAG'LARINI JALB KILISH HUQUQIY JIHATLARI.....	189
<i>Qulliyev Anvar Zayniddinovich</i>	
TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYALASH SHAROITIDA CHAKANA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	194
<i>Alimov Umid O'ktambayevich</i>	
MAHSULOTLARNING RAQAMLI PASPORTI TIZIMINI JORIY ETISH OMILLARI VA TO'SIQLARI.....	200
<i>Avloqulova Sadoqat Sobirjon qizi</i>	
KORXONALARDA FOYDA VA ZARARLARNI TAHLIL QILISHDA INNOVATSION METODLAR AHAMIYATI.....	207
<i>Ernazarov Ortiq Eshnazarovich, Farog'at Xo'jabekova</i>	
ВЛИЯНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА НА ЭКОНОМИЧЕСКОЕ БЛАГОСОСТОЯНИЕ, А ТАКЖЕ НОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ.....	212
<i>Останов Эгамберди</i>	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA INNOVASION TEXNOLOGIYALARNI INTEGRATSIYALASH: MOHIYATI VA RIVOJLANISH IMKONIYATLARI.....	218
<i>Xakimova Xulkar Xamidovna</i>	
QORAQALPOG'ISTON VA XORAZM OZIQ-OVQAT SANOATINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI HAMDA UNI YANADA RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	224
<i>Tleuov Niyetulla Raxmanovich</i>	
OILAVIY KORXONALARNING IQTISODIY TIZIMDAGI O'RNI.....	230
<i>Shadiyeva Gulnora Mardiyevna, Rustamova Zarina Rustamovna</i>	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MARKETING FAOLIYATINI MODELLASHTIRISH VA BOSHQARISH MEKANIZMLARI.....	234
<i>Sadikov Shoxrux Shuxratovich</i>	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASI KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHDA RAQAMLI XIZMATLARNING AHAMIYATI.....	238
<i>Asenbaeva Aydaygul Edenbaevna</i>	
BARQARORLIK VA YASHIL MENEJMENT: ILMIY-NAZARIY YONDASHUVLAR VA AMALIY AHAMIYATI.....	242
<i>Djalilova Dilbar Abdikarim qizi</i>	

HUDUDLARNING IQTISODIY SALOHİYATINI INNAVATSION-INVESTITSION BOSHQARISH STRATEGIYASI VA MEXANIZMI (XORAZM VILOYATI MISOLIDA).....	247
Maqsudova Malohatxon Maqsudovna, Yaxshimuratov Maqsadbek Narimon o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT BUDJETINI 2026-YILGI SOLIQ SIYOSATINING TAHLILI VA XALQARO SOLISHTIRMA YONDASHUVI	251
Abdullayev Zafarbek Safibullayevich	
O'ZBEKISTON MINTAQALARIDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI	256
Mamataliyeva Dilnoza Raxmonovna	
TRANSFORMATSIYALASHUV SHAROITIDA INVESTITSİYALAR SHAKLLANISHI VA ULARNI SAMARALI BOSHQARISH YO'NALISHLARI.....	259
To'rayev Jasurali To'rayevich	
O'ZBEKISTONDA SAVDO TASHKILOTLARINING FAOLIYATI VA RIVOJLANISH HOLATI	264
B. Sulaymonov	
NAMANGAN VILOYATIDA "YASHIL IQTISODIYOT" MODELIGA O'TISH JARAYONIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING IQTISODIY FAOLLIGI.....	270
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA "YASHIL" IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	274
Xoshimov Pazliddin Zuxurovich	
KICHIK BIZNES ORQALI ISH O'RINLARINI YARATISH STRATEGIYALARI: NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA.....	278
Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
MAMLAKATIMIZDA QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INING IJTIMOIIY-IQTISODIY AHAMIYATI	283
Quryozov Sardorbek Sharifboevich	
РАЗРАБОТКА И ПРИОРИТИЗАЦИЯ КЛЮЧЕВЫХ ИНДИКАТОРОВ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЛЯ ОБЩЕНАЦИОНАЛЬНОЙ ПАНЕЛИ МОНИТОРИНГА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БОЛЬНИЦ: ЭКСПЕРТНАЯ ОЦЕНКА СО СТОРОНЫ РУКОВОДИТЕЛЕЙ МЕДУЧРЕЖДЕНИЙ	290
Шухратов Мамуржон Шухрат угли	
MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYAT ORGANLARINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BOSHQARISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR	297
Nurmurodov Zafarjon Nurmurod o'g'li	
BANK TIZIMINING BARQAROR MOLIVAVIY RIVOJLANISHINI TA'MINLASH VOSITALARI	303
Sadikov Iskandar Gayratovich	
ЗЕЛЕНОЕ ФИНАНСИРОВАНИЕ В ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКЕ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА.....	308
Халиков С. Х.	
HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHDA KICHIK BIZNESNI ROLI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH CHORALARI	313
Ergashev Jamshid Jamoliddinovich	
ИСТОРИЧЕСКИЙ ПРОЦЕСС СТАНОВЛЕНИЯ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ.....	317
Мажидова Фарангиз Фуркатзода	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDAGI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	321
Isakov Oybek Jamoliddinovich	
NORASMIY KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINING FERMER XO'JALIKLARI YETISHTIRGAN MAHSULOT MIQDORIGA TA'SIRINI BAHOLASH.....	325
Ismoilov Azamat	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA FOIZ RISKINI BOSHQARISH AMALIYOTI	332
Seitnazarov Daniyar Baxadirovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA SUT VA SUT MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLOVCHI KORXONALAR FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	341
Normuradov Nurbek Sunatilloevich	
"AYOL RAHBARLAR: RAHBARLIK SALOHİYATI VA ISH JOYIDA TENGLIK" FRANSIYA DAVLATI TAJRIBASI ASOSIDA	346
Abduraxmonova Feruzabonu	

QISHLOQ XO'JALIGIDAGI KLASTERLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH.....	352
Dildora Yuldasheva	
TIJORAT BANKLARINING DEPOZIT BAZASINING YETARLILIGINI TA'MINLASH YO'LLARI	359
I.J. Isakov	
OLIY TA'LIM SIFATINI OSHIRISH VA IQTISODIY DIAGNOSTIKA O'TKAZISHNING XORIJ TAJRIBASI	363
Xo'jaxonov Ma'rufxon Xamidxonovich, Axmedov Oybek Turg'unpulatovich	
INKLYUZIV TA'LIMNI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDAGI MUAMMOLAR VA ULARNI YECHISH YO'LLARI.....	369
Egamberdiyeva Dilorom Botir qizi, Pulatova Moxira Baxtiyorovna	
“KREATIV IQTISODIYOT” HAMDA “TURIZM” TUSHUNCHALARINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	374
Abdurasulov Shovqiddin Erkin o'g'li	
THE STRATEGIC ROLE OF THE INDUSTRIAL SECTOR IN THE NATIONAL ECONOMY AND DEVELOPMENT FACTORS.....	380
Rakhimov Bakhromjon Ibroximovich	
INVESTITSIYALARNI MOLIYALASHTIRISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	386
Ismailov Dilshod Anvarjonovich	
GLOBAL INCOME INEQUALITY IN 2024: CAUSES, PATTERNS, AND CONSEQUENCES.....	393
Ilxomjonov Jaxongir Alisher o'g'li	
ТОРГОВЫЕ ОТНОШЕНИЯ В СВОБОДНО ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЗОНАХ: ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ	401
Шарифходжаев Шавкат Окилович, Ачилова Ширин Шавкат кизи	
O'ZBEKISTON KON-METALLURGIYA SANOATI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA HOZIRGI HOLATI	407
Ergashov Botirjon Ergashovich	
PENSIYA JAMG'ARMASIDA DAVLAT BUDJETI TRANSFERTLARI ULUSHI HAMDA UNING XORIJ TAJRIBASI	415
Sherjonov Doniyor Saparbayevich	
O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARINI QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORIDAN FOYDALANIB MOLIYALASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI.....	419
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'I BO'YICHA FIRIBGARLIKLAR: MEXANIZMLARI, SABABLARI VA ULARNI OLDINI OLISH YO'LLARI.....	425
Eshkarayev Bobir Chariyevich	
TOG' VA TOG'OLDI HUDUDLARIDA QISHLOQ XO'JALIGINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	431
Abdulxayeva Gulshan Maxmudovna	
TURIZM SOHASINING IJTIMOIIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI (SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA).....	435
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
SANOATDA IQTISODIY MOLIYAVIY HISSOBOTLAR XALQARO STANDARTLARINI RAQOBATBARDOSH KORPORATIV STRATEGIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA QO'LLASH.....	442
Turaboev Ibroxim Ismoil o'g'li	
ФОНДИРОВАНИЕ И СТРАХОВАНИЕ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ РИСКАМИ АПК: СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ И МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ	447
Дурманов Акмал Шаймарданович	
PAHTA-TO'QIMACHILIK KLASTERLARI RIVOJLANISHINING STATISTIK KO'RSATKICHLARI TAHLILI	456
Atajanova Guli Maxsudbekovna	
JAHON MOLIYAVIY BOZORLARI BARQARORLIGIGA GLOBAL IQTISODIY INQIROZLAR VA GEOSIYOSIY OMILLARNING TA'SIRI HAMDA ULARNI BOSHQARISH STRATEGIYALARI	462
Abdurazakova Nargiza Rixsibayevna	

QISHLOQ XO'JALIGIDA RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISH VA OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARINI ISHLAB CHIQRISHDA BOSHQARUV QARORLARINING IQTISODIY TAHLILI.....	467
Mamadiyarov Dilshad Uralovich	
PAXTA TOZALASH KORXONALARINING TARKIBIY BO'LINMALARIDA MOLIVAVIY BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	474
Murodov Orif Jumayevich, G'ulomov Xaydarbek Ilyos o'g'li	
BARQAROR KELAJAK SARI: MAMLAKATDA EKOLOGIK XAVFSIZLIKNI MUSTAHKAMLASH	482
Abdullaev Shavkatjon Maxmudillaevich	
ZAMONAVIY IQTISODIY SHAROITLARDA KORXONALARNING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH	487
Abdulakimova Moxina Farxod qizi	
UMUMIY OVQATLANISH SHAHOBCHALARINING FAOLIYATI SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISH.....	493
Amiriddinova Muslima Zayniddin qizi	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA MIJOZLAR EHTIYOJINI O'RGANISH VA XIZMAT SIFATINI OSHIRISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI	498
Babayeva Lola Ibragimovna	
MINTAQADA TARIXIY VA MADANIY TURIZMNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISHDA DAVLAT HAMDA XUSUSIY SHERIKCHILIK TIZIMIDAN FOYDALANISH	504
Xusanov Chari Kadirovich	
PROSPECTS FOR IMPROVING INFRASTRUCTURE FOR SMALL BUSINESS AND ENTREPRENEURSHIP IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN.....	509
Botirova Xulkar Olimjonovna	
THE IMPACT OF AGRICULTURAL CLUSTERS ON FOOD SECURITY AND MACROECONOMIC STABILITY	514
Sherkulov Shohruh Erkin ugli	
OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA ISSIQXONA IQTISODIYOTINI O'RNI VA NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLAR.....	520
Otavullaev Sukhrob Sa'dullo o'g'li	
IJTIMOY AHAMIYATI YUQORI LOYIHALARNI DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	524
Taspanova Ayzada Kenjebayevna	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA RAQOBAT STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH	529
Sharopova Nafosat Radjabovna, Jamolova Aziza	
TIKUV-TRIKOTAJ KORXONALARIDA ISTE'MOLCHILARNING XULQ-ATVORINI O'RGANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	537
Sultonova Zulxumor, Bobojonov Baxrombek Ro'zimovich	
INTERNATIONAL TRADE BETWEEN INTEGRATION AND ISOLATION: INNOVATION AND UNCERTAINTY IN A FRAGMENTING GLOBAL ECONOMY.....	542
Zakhidov Azizbek Rustamovich	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI QO'NG'IROT TUMANIDA SIGIRLAR BOSH SONINING PROGNOZ KO'RSATKICHLARI	548
Sabit Gabbarov	
TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTINI OSHIRISHDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	552
Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna, Xo'janova Husnora	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIY O'SISH SIFAT OMILLARINING TA'SIRINI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	558
Bustonov Mansurjon Mardonakulovich	
ОБЩАЯ КОНЦЕПЦИЯ СТАБИЛЬНОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ФИНАНСОВЫХ РЕСУРСОВ.....	567
Зайналов Джахонгир Расулович	
ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ РЫНКОВ КАПИТАЛОВ	571
Хотамкулова Мадина Санжар кизи, Зайналов Джахонгир Расулович	

IPOTEKA KREDITI MEKANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA AMALIY ISHLAR TAHLILI	576
A'zamxo'jayeva Nihola Sulaymon qizi	
KORXONALARDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	581
Abdurashidova Nigora Alisherovna, Abduqodirova Donoxon	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA ISHLAB CHIQRISH SALOHİYATINI OSHIRISH OMILLARI VA MEZONLARI.....	588
Jumanov Ruslanbek Bobojanovich	
O'ZBEKISTONIDA MEHNAT BOZORINING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASI VA UNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI	592
Rasulev Alisher Fayziyevich, Qodirov Asliddinxo'ja Mahammadjon o'g'li	
STUDY OF THE ECONOMIC EFFICIENCY OF GREEN BONDS, ECOLOGICAL LOANS, AND GREEN INVESTMENT FUNDS, AS WELL AS THEIR IMPORTANCE IN THE FINANCIAL SYSTEM.....	595
Avazov Azizbek Ashurali o'g'li	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK TERMINOLOGIYASINING ILMIY-TAHLILIIY TALQINI.....	603
Aripov Oybek Abdullayevich	
O'ZBEKISTONDA MEHNAT BOZORINING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASI VA UNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI.....	608
Rasulev Alisher Fayziyevich, Qodirov Asliddinxo'ja Mahammadjon o'g'li	
FERMER XO'JALIKLARIDA INVESTITSION JARAYONLARNI TASHKIL ETISH VA OPTIMALLASHTIRISH.....	611
Kdirbaev Amir Marat uli	
ITALIYA VA YAPONIYADA DAVLAT QARZINING UZOQ MUDDATLI BARQARORLIGI: FISKAL QOIDALAR VA QARZ BOSHQARUVI STRATEGIYALARINING QIYOSIY TAHLILI.....	614
Abdurahimov Abror Zafarovich, L.M. Tashpulatova	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ: ВОЗМОЖНОСТИ ПЕРСОНАЛИЗАЦИИ, ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ	621
Камалова Малика Низамовна, Очилов Акрам Одилович	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOTNING ISHSIZLIK DARAJASIGA TA'SIRINI IFODALOVCHI ASOSIY OMILLAR.....	626
Raxmonov Bekzod Sharibjon o'g'li	
GLOBAL XAVFLARNING KESKINLASHUVI SHAROITIDA QAYTA SUG'URTANI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	631
Norov Zarif Shamsiddinovich	
INNOVATSION SUG'URTA XIZMATLARINI JORIY ETISH ORQALI IXTIYORIY SUG'URTA XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	638
Xayitov Nodirjon Uzokovich	
VOSITACHILIK XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI SUBYEKTLAR AUDITI SIFAT NAZORATI.....	652
O.Q. Qo'shmatov	
AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISHDA MATEMATIK MODELLARDAN FOYDALANISH MASALALARI	657
I.Qo'ziyev, F.Ochilov	
MAJBURIYATLAR HISOBINING NAZARIY ASOSLARI.....	664
Ochilov Farxodjon Shavkatjon o'g'li	
ВОПРОСЫ РЕОРГАНИЗАЦИИ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В СЕЛЬКОМ ХОЗЯЙСТВЕ	669
Розиков Жалил Жалолович	
TOVAR-MODDIY ZAXIRALAR AUDITINI O'TKAZISH TARTIBI.....	678
M.Xayitboyev	
USTAV KAPITAL HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	683
Inomjon Sherimbetov	
QISHLOQ XO'JALIGIDA KOOPERATIVLARNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI	688
Mirzayev Musurmon Umidullayevich, Ziyadullayev Ilhom Narkobilovich	

EKSPORT BOZORLARINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHDA MOLIYAVIY RAG‘BATLARNING ROLI	694
Galiyev Tohir Fazliddinovich	
ZAMONAVIY LOGISTIKA TIZIMIDA MARKETING STARTEGIYALARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	700
Abduqodirova Umida G‘ayrat qizi	
QASHQADARYO URBANIZATSIYALASHGAN HUDUDLARIDA AGLOMERATSIYA JARAYONLARIGA TA‘SIR KO‘RSATUVCHI OMILLAR	706
Nazarova Feruza Usmonovna	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN ALOQA KORXONALARINI KREDITLASHNING ZARURLIGI HAMDA IQTISODIY AHAMIYATI	713
Shaymatov Mansur Jo‘rabaevich	
MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA MOLIYAVIY AKTIVLARNI TAN OLISH	720
Odiljonova Oybarchin Fayzullo qizi	
QISHLOQ XO‘JALIGIDA INNOVATSION TRANSFORMATSIYA BARQARORLIGINI BAHOLASH	724
Sanetullaev Aybek Esbosinovich	
XALQARO AVTOMOBIL ISHLAB CHIQARUVCHI KOMPANIYALARNING RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI	728
Xidoyatov Mirsaid Mirmuhsomovich	
ENSURING THE FINANCIAL SUSTAINABILITY OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS: STRATEGIES FOR RESILIENCE IN AN ERA OF DECLINING RESOURCES AND RISING EXPECTATIONS.....	734
Inomiddin Imomov	
“YASHIL” TEXNOLOGIYALARNI IQTISODIY RIVOJLANISHGA INTEGRATSIYA QILISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	744
Miraxmedova Maftuna Ibragimovna	
ИНТЕГРАЛЬНЫЙ ПОДХОД К ОЦЕНКЕ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	751
Алиева Эльнара Аметовна	
AHOLI DAROMADLARI VA ULARNING SHAKLLANISH MANBALARI.....	756
So‘fiyeva Xusniya Soxibjonovna	
НАУЧНО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ПРОЕКТИРОВАНИЮ И РАЗВИТИЮ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ	760
Назарова Гулчехра Нурмуханбетовна	
СОВРЕМЕННЫХ ПОДХОДОВ ПО ОЦЕНКЕ ЭКСПЛУАТАЦИОННОЙ УСТОЙЧИВОСТИ МАЛОМОЩНЫХ СЕТЕВЫХ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКИХ СТАНЦИЙ	766
А.Р. Кудратов	
IJTIMOIIY XIZMATLAR KO‘RSATISH JARAYONIDA TASHKILIIY VA IQTISODIY MUNOSABATLAR	775
Berdiyeva Nafisa Qahramonovna	
QISHLOQ XO‘JALIGIDA INNOVATSION BIZNESNI BOSHQARISH VA YANGI TEXNOLOGIYALAR ORQALI SAMARADORLIKNI OSHIRISH	780
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o‘g‘li	
GRUZIYA TAJRIBASIDA BARQAROR TURIZMNI TA‘MINLASHNING TASHKILIIY-IQTISODIY MEKANIZMLARI VA ULARNING O‘ZBEKISTON SHAROITIDA QO‘LLANILISHI.....	786
Suyunova Dilnoza Mexridin qizi	
INNOVATSION FAOLIYATNING MINTAQADA XIZMAT KO‘RSATISHNI TAKOMILLASHTIRISHDAGI XUSUSIYATLARI	790
Fayziyeva Shirin Shodmonovna	
QORAQALPOG‘ISTON HUDUDIDA ETNOGRAFIK TURIZM KLASTERINI SHAKLLANTIRISHNING IQTISODIY OMILLARI	795
Kunnazarova Orazxan	
MAMALAKATIMIZ IMPORTI VA EKSPORTIDA KICHIK BIZNESNING ULUSHI	798
Jo‘rayev Ilhomjon Kamolidinovich	

Jo'rayev Ilhomjon Kamolidinovich

University of Business and Science

Yashil iqtisodiyot kafedrası dotsenti v.b. (PhD)

ORCID:0009-0004-0136-4524

MAMALAKATIMIZ IMPORTI VA EKSPORTIDA KICHIK BIZNESNING ULUSHI

Annotatsiya. Ushbu maqolada kichik biznes subyektlarining mamlakat iqtisodiyotida import va eksport jarayonlaridagi o'rnini chuqur tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida kichik biznesning iqtisodiy tizimga ko'rsatadigan ta'siri, uning tashqi savdo bozorlaridagi funksional roli hamda hududlar kesimidagi rivojlanish dinamikasi o'rganilgan. Empirik natijalar kichik biznesning import va eksportdagi ulushi makroiqtisodiy barqarorlik va iqtisodiy o'sishning muhim omillaridan biri ekanini ko'rsatadi. Import jarayonlarida kichik biznes ulushi, asosan, texnologik jihozlar va sanoat uskunalarini olib kirish bilan bog'liq bo'lsa, eksportda mahalliy ishlab chiqarilgan qo'shimcha qiymatga ega mahsulotlarning jahon bozoriga yetkazib berilishida asosiy drayver sifatida namoyon bo'ladi. Shuningdek, kichik biznesning raqobatbardoshligini oshirish, tashqi bozorga kirish imkoniyatlarini kengaytirish va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish zarurligi ta'kidlanadi. Maqola yakunida kichik biznesning eksport salohiyatini oshirish hamda hududlarning iqtisodiy imkoniyatlarini kengaytirishga doir amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: kichik biznes, import, eksport, iqtisodiyot, raqobatbardoshlik, hududiy tahlil, davlat siyosati, iqtisodiy rivojlanish.

Abstract. This article provides a comprehensive analysis of the role of small business entities in the country's economy, particularly in import and export processes. The study examines the impact of small businesses on the economic system, their functional position in foreign trade markets, and the regional disparities observed across different territories. The findings indicate that the share of small businesses in imports and exports is one of the key drivers of economic growth and macroeconomic stability. In import activities, small businesses mainly contribute by acquiring technological equipment and industrial machinery, while in exports they play a crucial role in delivering domestically produced, value-added goods to global markets. The article also highlights the importance of strengthening the competitiveness of small businesses and enhancing state support mechanisms. Practical recommendations are proposed to increase the export potential of small enterprises and to expand the economic capabilities of regions.

Key words: small business, import, export, economy, competitiveness, regional analysis, state policy, economic development.

Аннотация. В данной статье проводится всесторонний анализ роли субъектов малого бизнеса в процессах импорта и экспорта в экономике страны. В ходе исследования изучены влияние малого бизнеса на экономическую систему, его функциональная значимость на внешнеторговых рынках, а также региональные различия в уровне развития. Полученные результаты показывают, что доля малого бизнеса в импорте и экспорте является одним из ключевых факторов экономического роста и макроэкономической стабильности. В импортных операциях малый бизнес преимущественно связан с привлечением технологического оборудования и промышленной техники, тогда как в экспорте он играет важную роль в продвижении национальной продукции на мировой рынок. Кроме того, подчеркивается актуальность государственной политики по поддержке малого бизнеса и повышению его конкурентоспособности. В заключение статьи представлены практические рекомендации по расширению экспортного потенциала малого бизнеса и укреплению экономических возможностей регионов.

Ключевые слова: малый бизнес, импорт, экспорт, экономика, конкурентоспособность, региональный анализ, государственная политика, экономическое развитие.

KIRISH

Kichik biznes subyektlari mamlakat iqtisodiyotining izchil rivojlanishi hamda tarmoqlar bo'yicha diversifikatsiya jarayonlarida asosiy harakatlantiruvchi kuchlardan biri hisoblanadi. Hozirgi globallashuv sharoitida kichik tadbirkorlik subyektlari faqat mahalliy bozor bilan cheklanib qolmay, balki xalqaro savdo tizimida ham faol iqtisodiy ishtirokchi sifatida namoyon bo'lmoqda. Kichik biznes subyektlari tomonidan bajarilayotgan eksport-import amaliyotlari nafaqat ushbu korxonalarining o'z iqtisodiy salohiyatini kengaytiradi, balki mamlakat iqtisodiyotining tezkor va barqaror rivojlanishiga ham munosib hissa qo'shadi. Shu sababli kichik biznesning iqtisodiyotdagi tutgan mavqeini hamda uning savdo jarayonlariga qo'shayotgan ulushini chuqur tadqiq etish bugungi iqtisodiy ilm-fanning eng dolzarb yo'nalishlaridan biri sifatida e'tirof etiladi.

So'nggi yillarda O'zbekiston iqtisodiyotida kichik biznesni qo'llab-quvvatlash va rivojlantirish masalasi ustuvor yo'nalish sifatida belgilangan bo'lib, ushbu sohada tizimli va keng qamrovli islohotlar izchil amalga oshirilmoqda. Xususan, kichik tadbirkorlik subyektlari uchun qulay huquqiy sharoitni shakllantirish, ularni moliyaviy instrumentlar orqali qo'llab-quvvatlash hamda xalqaro savdo jarayonlaridagi ishtirokini kengaytirishga qaratilgan kompleks choralar bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda. Ushbu chora-tadbirlar mamlakatning eksport imkoniyatlarini kengaytirish hamda import jarayonlarini muvozanatli darajada shakllantirishda muhim strategik ahamiyat kasb etmoqda.

N. Egamg'amberdieva o'z ilmiy izlanishlarida kichik biznes subyektlarining iqtisodiyotda sog'lom raqobat muhitini shakllantirishdagi ahamiyatini asoslab, ularni rivojlantirishga xizmat qiluvchi asosiy omillarni alohida qayd etadi. Tadqiqotda, shuningdek, kichik biznes faoliyatini qo'llab-quvvatlash orqali import va eksport hajmlarini kengaytirish imkoniyatlari batafsil tahlil etilgan [1]. I. Suvonov va A. Yoqubjonov tomonidan olib borilgan tahlillar kichik biznes subyektlari tomonidan ishlab chiqarilgan mahsulotlar hajmi hamda eksportdagi ulushi bo'yicha muhim ma'lumotlarni taqdim etadi. Ushbu tadqiqotlar kichik biznesning milliy iqtisodiyotdagi ulushini aniqlash uchun mustahkam ilmiy asos yaratadi. Shuningdek, S. Boboyeva o'z izlanishlarida mamlakatimizda kichik tadbirkorlik subyektlarining eksport va importdagi ulushini oshirishga qaratilgan tarkibiy islohotlarning samaradorligini o'rganib, kichik biznesning iqtisodiyotni diversifikatsiyalashdagi ahamiyatini alohida ta'kidlagan [2]. Ushbu tahlillar kichik biznes subyektlarining xalqaro savdodagi mavqeini yanada chuqur o'rganish zaruratini ko'rsatadi.

Mazkur maqolada kichik biznesning mamlakatimiz eksport va import jarayonlaridagi ulushi tadqiq etilib, tahlil qilinadi hamda ularning o'sish dinamikasi baholanadi. Shu maqsadda kichik biznesning iqtisodiyotdagi rolini aniqlash uchun import va eksportga oid statistik ma'lumotlar asosida qiyosiy tahlillar amalga oshiriladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Kichik biznes subyektlari mamlakatning iqtisodiy barqarorligini mustahkamlash va raqobatbardoshlik darajasini oshirishda muhim vazifani bajaradi. N. Egamg'amberdieva o'z tadqiqotida iqtisodiyotni erkinlashtirish sharoitida kichik biznesni rivojlantirishga xizmat qiluvchi bir qator asosiy omillarni ta'kidlagan. Xususan, kichik biznes subyektlariga yaratilgan imtiyozlar hamda moliyaviy qo'llab-quvvatlash dasturlarining xalqaro savdodagi ahamiyati batafsil tahlil qilingan. Ushbu izlanish kichik tadbirkorlik faoliyatining eksport hajmini oshirishga ijobiy ta'sir ko'rsatishini ilmiy jihatdan tasdiqlaydi [3].

Bundan tashqari, I. Suvonov va A. Yoqubjonov o'z tadqiqotlarida kichik biznes subyektlari tomonidan ishlab chiqarilgan mahsulotlarning hajmi va ularning eksportdagi ulushi o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlashgan. Ularning tahlillari kichik biznesning mamlakat eksportidagi ulushini oshirishga qaratilgan amaliy tavsiyalarni o'z ichiga oladi. Xususan, eksport salohiyatini yanada rivojlantirish maqsadida texnologik modernizatsiya va innovatsion yondashuvlarni tatbiq etish zaruriyati alohida ta'kidlangan [4].

Shu bilan birga, S. Boboyeva tomonidan olib borilgan tadqiqotlar kichik biznesning iqtisodiyotni diversifikatsiyalashdagi ahamiyatini ochib beradi. Muallifning fikricha, amalga oshirilgan tarkibiy islohotlar natijasida kichik tadbirkorlik subyektlari nafaqat ichki, balki xalqaro bozorda ham raqobatbardoshligini oshirgan. Tadqiqotda, shuningdek, kichik biznesga qaratilgan iqtisodiy siyosatning samaradorligi va ahamiyati alohida ta'kidlangan [5].

Ushbu tahlillar shuni ko'rsatadiki, kichik biznes subyektlari iqtisodiy o'sish jarayonini rag'batlantirish va xalqaro savdoda yetakchi mavqe egallash nuqtai nazaridan strategik ahamiyatga ega. Shu bois, kichik tadbirkorlikni rivojlantirish bo'yicha yanada keng qamrovli ilmiy tadqiqotlar olib borish zarur hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqot kichik biznes subyektlarining mamlakat iqtisodiyotidagi import va eksport jarayonlaridagi ulushini aniqlashga qaratilgan. Tadqiqotda asosiy ma'lumot manbalari sifatida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligining kichik tadbirkorlik subyektlarining jami mahsulot importi va

eksportidagi ulushi bo'yicha statistik to'plamlari qo'llanilgan. Birinchi faylda kichik tadbirkorlik subyektlarining jami importdagi ulushi, ikkinchisida esa eksportdagi ulushi bo'yicha batafsil ma'lumotlar keltirilgan.

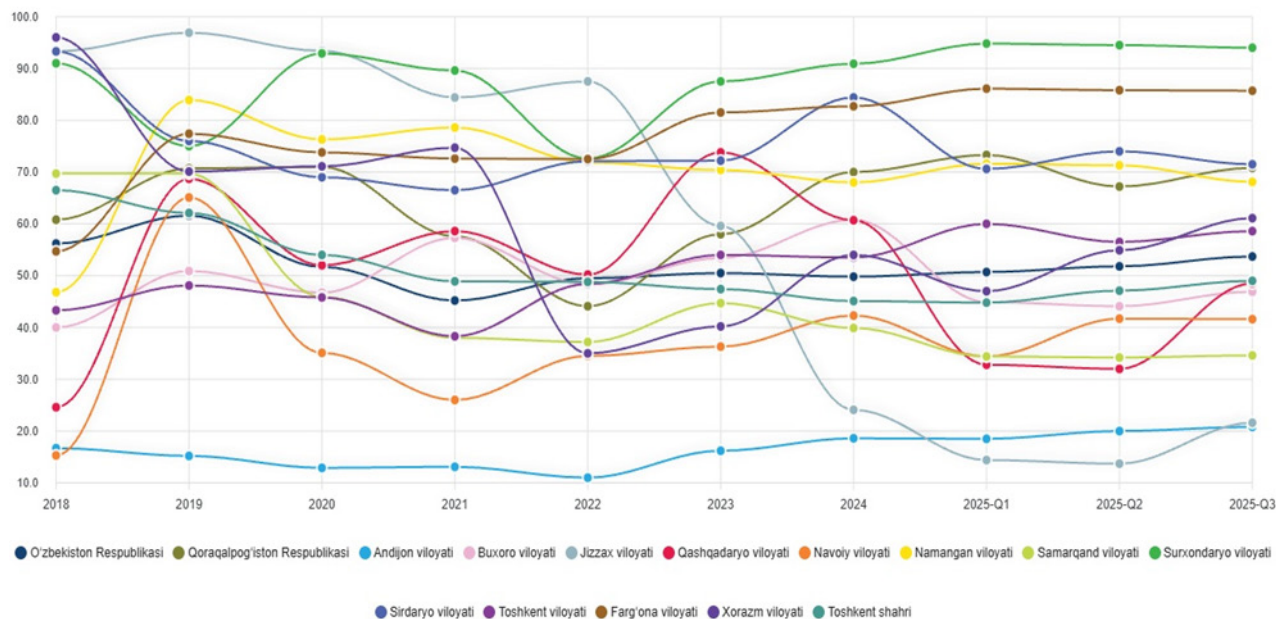
Tadqiqotda ishlatilgan ma'lumotlar 2018-yildan 2025-yilning uchinchi choragigacha bo'lgan davrni qamrab oladi. Ma'lumotlar yil kesimida, respublika va hududlar darajasida taqdim etilgan bo'lib, ularning strukturasi kichik tadbirkorlik subyektlarining iqtisodiy jarayonlardagi dinamikasini tahlil qilish imkonini yaratadi. O'tgan yillar davomida kichik biznes subyektlarining import va eksportdagi ulushlarida yuzaga kelgan o'zgarishlar aniqlangan, shuningdek, ushbu ko'rsatkichlar asosida uzoq muddatli tendensiyalar tahlil qilingan.

Respublikaning turli hududlarida kichik biznesning savdo operatsiyalariga qo'shgan hissasi solishtirilgan bo'lib, bu mintaqaviy farqlarni aniqlash imkonini bergan. Eksport va importdagi kichik biznes ulushlarining o'zaro taqqoslanishi orqali ular orasidagi nisbat va muvozanat o'rganilgan. Yangi ma'lumotlar asosida 2025-yilning uchinchi choragigacha bo'lgan eksport va import ko'rsatkichlari yilning avvalgi davrlari bilan solishtirilgan.

Statistik tahlillar uchun ma'lumotlar Excel dasturida tartibga solingan va muayyan qismlari grafik ko'rinishda taqdim etilgan. Ushbu jarayon kichik biznes subyektlarining import va eksportdagi ulushlaridagi asosiy o'zgarishlarni vizual ravishda namoyish etishga xizmat qilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot davomida kichik biznes subyektlarining mamlakatimiz iqtisodiyotidagi import va eksport operatsiyalaridagi ulushi batafsil tahlil qilindi. Ushbu ma'lumotlar asosida 2018-yildan 2025-yilning uchinchi choragigacha bo'lgan davr uchun kichik biznesning milliy va xalqaro savdodagi dinamikasi ko'rib chiqildi. Quyida olingan natijalar batafsil bayon etiladi.

1-rasm. Kichik tadbirkorlik subyektlarining jami mahsulot (ishlar, xizmatlar) importidagi ulushi

Manba: O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan

2018-2025-yillar davomida kichik tadbirkorlik subyektlarining mahsulotlar (ishlar va xizmatlar) importi mamlakat iqtisodiy taraqqiyoti, tashqi savdo muvozanati hamda hududlar iqtisodiy faolligining o'zgaruvchan jarayonlarini aks ettiruvchi asosiy ko'rsatkichlardan biri hisoblanadi. Ushbu davriy tahlil, ayniqsa, kichik biznesning tashqi bozorlarga bog'liqligi, mahalliy ishlab chiqarishning o'sishi hamda makroiqtisodiy muhitga sezgirligini yaqqol namoyon etadi.

2018-2019-yillarda kichik biznes importi barqaror o'sish sur'atlarini namoyon etgan bo'lib, bu davrda import hajmi sezilarli ravishda kengaygan. 2018-yilda umumiy import hajmi nisbatan past bo'lgan bo'lsa, 2019-yilda mazkur ko'rsatkich ancha yuqori darajaga erishgan. Bunday o'sishning asosiy omillari sifatida import jarayonlarining soddalashtirilishi, bojxona tartibotlarining liberallasuvi, tadbirkorlar uchun xorijiy texnologiyalarni olib kirish imkoniyatlarining kengayishi hamda modernizatsiya talabining organini ko'rsatish mumkin. Bu davrda Toshkent shahri va Toshkent viloyati kabi iqtisodiy faolligi yuqori hududlar importning asosiy ulushini shakllantirgan.

2020-yilda pandemiyaning kuchli ta'siri sezilib, umumiy import hajmi keskin qisqargan. Bu pasayish, avvalo, global savdo zanjirlaridagi uzilishlar, logistika xarajatlarining oshishi, xalqaro tashuvlar bo'yicha cheklovlar va ichki iqtisodiyotdagi noaniqliklar bilan bog'liq bo'lgan. Hududlar kesimida ham pandemiyaning salbiy ta'siri bir xilda aks etib, barcha viloyatlarda import hajmi 2019-yil darajasidan pastlagan.

2021-2023-yillar pandemiya keyingi tiklanish bosqichi bilan xarakterlanadi. 2021-yilda import hajmi tiklanish jarayoniga kirgan bo'lsa, 2022 va 2023-yillarda o'sish sur'atlari yanada tezlashgan. Ayniqsa, 2023-yilda kichik biznes importi rekord darajaga – 20 ming mlrd so'mga yaqin ko'rsatkichga erishgan. Bunday o'sish importga bo'lgan talabning oshishi, ishlab chiqarishni modernizatsiyalashga qaratilgan dasturlarning faollashuvi, kredit resurslarining kengayishi hamda texnologik yangilanish jarayonlarining jadallashuvi bilan bog'liq. Hududlar kesimida Toshkent shahri, Toshkent viloyati, Samarqand, Namangan va Farg'ona viloyatlari yetakchi o'rinda bo'lib, importning asosiy qismini ushbu iqtisodiy rivojlangan hududlar shakllantirgan.

2024-yilda o'sish sur'atlari barqarorlashib, import hajmi 2023-yildagi maksimal darajadan oshmagan va stabil holatda qolgan. Bunday holat ichki bozorning muvozanatlanishi, ayrim mahsulot turlari bo'yicha mahalliy ishlab chiqarishning kengayishi, iqtisodiy faollikning barqarorlashuvi hamda global bozorlarning nisbatan xotirjam davri bilan izohlanadi.

2025-yilning birinchi choragida esa import ko'rsatkichlarida keskin pasayish kuzatilgan. Bu davrda respublika bo'yicha import hajmi qisqa muddat ichida 70 foizga yaqin kamaygan. Ushbu pasayish yil boshidagi fiskal va bojxona siyosatidagi o'zgarishlar, valyuta kursi tebranishlari, davlat xarajatlarining optimallashtirilishi, tashqi bozorlardagi noaniqliklar hamda vaqtinchalik logistika cheklovlari bilan bog'liq bo'lishi mumkin. Hududlarda ham bu pasayish umumiy tendensiyaga mos tarzda namoyon bo'lgan.

Shunga qaramay, 2025-yilning ikkinchi va uchinchi choraklarida import hajmi yana tiklana boshlagan. 2-chorakda sezilarli o'sish qayd etilib, 3-chorakka kelib import hajmi 18 ming mlrd so'mga yaqinlashgan. Bu esa 1-chorakdagi pasayish tizimli emas, balki vaqtinchalik omillar ta'sirida yuzaga kelganini ko'rsatadi. Tiklanishning tez davom etishi kichik tadbirkorlikning bozor sharoitlariga moslashuvchanligi, tashqi savdo imkoniyatlarini qayta tiklash qobiliyati hamda xarid talabining jonlana boshlaganidan dalolat beradi.

Umuman olganda, 2018-2025-yillar davridagi import dinamikasi kichik tadbirkorlik subyektlarining tashqi bozorga yuqori darajada integratsiyalashganini, ularning global iqtisodiy jarayonlarga sezgirligini hamda iqtisodiyotdagi strukturaviy o'zgarishlar import hajmiga bevosita ta'sir ko'rsatishini tasdiqlaydi. Importning keskin pasayish va tez tiklanish xususiyati kichik biznesning modernizatsiya va texnologik yangilanishga bo'lgan ehtiyoji yuqoriligidan dalolat beradi. Shu bilan birga, hududlar o'rtasidagi farqlar import faoliyatining asosan iqtisodiy infratuzilmasi rivojlangan hududlarda markazlashganini ko'rsatadi.

2018-2025-yillar davomida O'zbekiston hududlari bo'yicha kichik tadbirkorlik subyektlarining jami mahsulot (ishlar, xizmatlar) eksportidagi ulushi sezilarli tebranishlarga uchradi. Ushbu davr iqtisodiyotda amalga oshirilgan tizimli islohotlar, pandemiya shoklari, tashqi bozorlar kon'yunkturasining o'zgarishi hamda yangi logistika yo'laklarining shakllanishi bilan xarakterlanadi. Grafiklarda aks etgan ma'lumotlar ushbu o'zgarishlarning hududlar kesimidagi haqiqiy ta'sirini ochib beradi.

2018-2019-yillarda ko'plab hududlarda kichik biznes eksportining ulushi juda yuqori bo'lgan. Ayniqsa, Navoiy, Farg'ona, Xorazm, Namangan va Buxoro viloyatlarida ushbu ko'rsatkich 70-90 foiz atrofida shakllangan. Bu holat to'qimachilik klasterlari rivoji, qayta ishlash sanoatining jadallashuvi hamda kichik pudratchilar tomonidan amalga oshirilgan eksport hajmining ortishi bilan izohlanadi.

2019-yil oxiriga kelib ayrim hududlarda eksport ulushi pasaygan bo'lsa-da, umumiy tendensiya barqaror bo'lib qolgan. Ushbu davr kichik tadbirkorlikning eksportdagi roli yuqori bo'lgan faol bosqich sifatida tavsiflanadi.

2020-yildan boshlab pandemiya ta'siri natijasida butun dunyoda logistika zanjirlari izdan chiqqan, eksport-import operatsiyalarida kechikishlar yuzaga kelgan. Natijada O'zbekiston hududlarida ham kichik tadbirkorlik eksport ulushi keskin kamaygan. Xususan, Qashqadaryo, Jizzax, Surxondaryo, Sirdaryo va Andijon viloyatlarida pasayish ancha chuqur bo'lib, ko'rsatkichlar 10-30 foiz oralig'igacha tushib ketgan.

Aksariyat kichik eksportyorlar pandemiya sharoitida tashqi bozorlar bilan bevosita aloqalarni tiklashda qiyinchiliklarga duch kelgan. Ichki bozor tarkibida esa yirik korxonalar ulushining oshishi natijasida eksportning katta qismi yirik ishlab chiqaruvchilar zimmasiga o'tgan.

2021-2022-yillarda iqtisodiy faollik bosqichma-bosqich tiklanib, ayrim hududlarda eksport salohiyati yana jonlangan. Farg'ona, Navoiy, Xorazm va Buxoro viloyatlarida kichik biznes eksport ulushi 60-87 foizgacha ko'tarilgan. To'qimachilik, charm-poyabzal, oziq-ovqat va qishloq xo'jaligi mahsulotlari bo'yicha faoliyat yurituvchi kichik biznes subyektlari eksport bozoriga tez qayta kira olgan hududlarda o'sish sur'atlari yuqori bo'lgan.

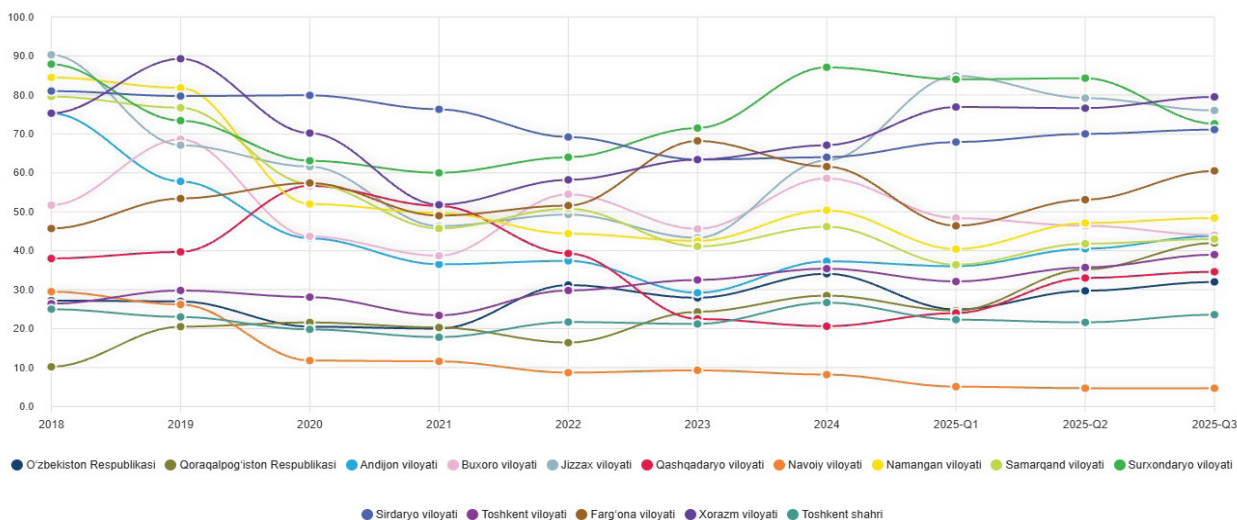
Shu bilan birga, ayrim hududlarda tiklanish sur'atlari pastligicha qolgan. Surxondaryo, Sirdaryo, Jizzax va Toshkent shahri kichik biznes eksport ulushi bo'yicha o'rtacha yoki past segmentda qolgan.

2023-2025-yillarning birinchi uch choragida kichik tadbirkorlik subyektlarining eksportdagi ulushi ko'plab hududlarda barqarorlashgan. Aksariyat viloyatlarda bu ko'rsatkich 40-60 foiz oralig'ida shakllangan. Bu bosqichda hududlarning iqtisodiy ixtisoslashuvi va eksport tarkibidagi farqlar yanada yaqqol namoyon bo'lgan.

- Navoiy viloyati: 70-84 % oralig'ida bo'lib, mamlakat bo'yicha eng yuqori ko'rsatkichni qayd etmoqda. Buning sababi kon-metallurgiya, kimyo va rangli metall eksportida kichik subpudratchilar ulushining yuqoriligi bilan bog'liq.
- Farg'ona va Xorazm viloyatlari: 55-70 % diapazonida barqaror ko'rsatkichlar kuzatilgan.
- Namangan, Samarqand va Buxoro viloyatlari: o'rtacha 40-50 % darajasida bo'lib, to'qimachilik va qishloq xo'jaligi mahsulotlari eksporti asosiy rol o'ynagan.
- Toshkent shahri, Sirdaryo va Surxondaryo viloyatlari: 20-30 % oralig'ida bo'lib, eksportning asosan yirik korxonalar zimmasiga to'planib qolishi ulushning pastligiga sabab bo'lgan.
- Qashqadaryo viloyati: barcha hududlar orasida eng past ko'rsatkich (4,7-12 %). Bu holat eksportning asosan yirik klasterlar tomonidan amalga oshirilishi bilan izohlanadi.

Kichik tadbirkorlik subyektlarining jami mahsulot(ishlar,xizmatlar) eksportidagi ulushi

2-rasm. Kichik tadbirkorlik subyektlarining jami mahsulot (ishlar, xizmatlar) eksportidagi ulushi

Manba: O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan

Yuqoridagi 2-rasm ma'lumotlarini tahlil qilar ekanmiz, 2018-2025-yillar oralig'i kichik tadbirkorlik eksporti uchun keskin o'zgarishlarga boy davr bo'lib, bunda pandemiya, tarmoqlarni modernizatsiya qilish, yangi klasterlarning shakllanishi hamda logistika infratuzilmasining rivojlanishi hal qiluvchi rol o'ynagan. Hududlar kesimidagi tafovutlar esa iqtisodiy ixtisoslashuv, ishlab chiqarish tuzilmasi va eksport bozorlariga kirish imkoniyatlari bilan chambarchas bog'liqdir.

Mazkur davr yakunlari shuni ko'rsatadiki, yaqin yillarda kichik tadbirkorlik subyektlarining eksportdagi ulushi 50–65 foiz atrofida barqarorlashishi kutilmoqda. Bu esa mamlakatda iqtisodiy diversifikatsiya jarayonlarining izchil davom etayotganligini tasdiqlaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekiston iqtisodiyotida kichik biznesning import va eksportdagi ulushi so'nggi yillarda barqaror o'sish sur'atlarini namoyon etib, mamlakatning tashqi savdo faoliyatida muhim drayverlardan biriga aylanib bormoqda. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, kichik biznes subyektlari import jarayonlarida asosan texnologik jihozlar, modernizatsiya uchun zarur bo'lgan asbob-uskunalar va xomashyo yetkazib kelishda katta rol o'ynaydi. Bu esa ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, yangi texnologiyalarni joriy etish va iqtisodiy modernizatsiya jarayonlarini jadallashtirishga xizmat qilmoqda.

Eksport bo'yicha o'tkazilgan tahlillar kichik biznesning milliy mahsulotlarni jahon bozoriga olib chiqishda tobora faol ishtirok etayotganini ko'rsatadi. To'qimachilik, oziq-ovqat, qishloq xo'jaligi, charm-poyabzal va qurilish materiallari kabi tarmoqlar kichik tadbirkorlikning eksport salohiyatining asosiy omillarini shakllantiradi. Hududlar kesimida ayrim tafovutlar mavjud bo'lishiga qaramay, aksariyat viloyatlarda kichik biznesning eksportdagi ulushi o'sish tendensiyasiga ega bo'lib, bu mintaqalarning iqtisodiy salohiyati faol rivojlanayotganini anglatadi.

Shu bilan birga, kichik biznesning tashqi savdodagi mavjud imkoniyatlari hali to'liq ishga solinmagan. Logistika infratuzilmasining yetarli darajada rivojlanmagani, eksport kreditlari va sug'urtasi mexanizmlarining cheklanganligi, xalqaro sertifikatlash tizimiga kirishdagi murakkabliklar hamda raqamli savdo platformalaridan foydalanish imkoniyatlarining pastligi kichik biznesning global bozorga chiqishini qiyinlashtirmoqda.

Umuman olganda, kichik biznes subyektlarining import va eksportdagi ulushi O'zbekiston iqtisodiyotining raqobatbardoshligini oshirish, yangi ish o'rinlarini yaratish, eksport geografiasini kengaytirish va iqtisodiyotning barqaror o'sishini ta'minlashda strategik ahamiyat kasb etadi.

Takliflar

1. Eksportga yo'naltirilgan kichik biznesni moliyaviy qo'llab-quvvatlashni kengaytirish
 - Eksport oldi kreditlari, eksport sug'urtasi va kafillik mexanizmlarining arzonlashtirilishi.
 - Valyuta tushumi bilan bog'liq jarayonlarda soddalashtirilgan tartiblarni joriy etish.
2. Hududlarda eksport klasterlari va kooperatsion tarmoqlarni rivojlantirish
 - Hududiy ixtisoslashuvga asoslangan eksport klasterlarini qo'llab-quvvatlash.
 - Kichik biznes va yirik korxonalar o'rtasida barqaror kooperatsiya zanjirlarini shakllantirish.
3. Logistika va tashqi savdo infratuzilmasini modernizatsiya qilish
 - Temir yo'l va avtomobil logistika markazlarini kengaytirish, sovutkichli omborlar va "yagona eksport markazlari"ni tashkil etish.
 - "Bir darcha" tamoyili asosida bojxona amaliyotlarini yanada soddalashtirish.
4. Kichik biznesni xalqaro talablar asosida sertifikatlashni qo'llab-quvvatlash
 - ISO, HACCP, GLOBALG.A.P., OEKO-TEX va boshqa xalqaro sertifikatlar uchun subsidiya ajratish.
 - Mahalliy laboratoriyalarni xalqaro akkreditatsiya talablariga moslashtirish.
5. Raqamli eksport platformalariga ulanishni jadallashtirish
 - Kichik biznes uchun Amazon, Alibaba, Ozon, Wildberries va shunga o'xshash platformalarda milliy ko'mak markazlarini yaratish.
 - Elektron savdo bo'yicha bepul o'quv kurslari va konsultatsiyalarni kengaytirish.
6. Importni texnologik modernizatsiya bilan bog'lash
 - Texnologik uskunalar importi uchun bojxona va soliq imtiyozlarini kengaytirish.
 - Energiya tejamkor va ekologik toza texnologiyalarni olib kiruvchi kichik biznes subyektlarini qo'shimcha rag'batlantirish.
7. Hududiy kichik biznes eksport salohiyatini monitoring qilish
 - Har bir viloyat bo'yicha kichik biznesning eksport ulushiga oid reyting tizimini joriy etish.
 - Hududlar bo'yicha "eksport xaritasi"ni shakllantirish va yillik tahlillar asosida iqtisodiy siyosatni takomillashtirish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. To'xliyev N., Haqberdiyev Q., Ermamatov Sh., & Xolmatov N. (2006). O'zbekiston iqtisodiyoti asoslari. Toshkent: "O'zbekiston milliy ensiklopediyasi" Davlat ilmiy nashriyoti.
2. Egamgamberdieva N. S. (2023). Iqtisodiyotni erkinlashtirish sharoitida raqobat muhitini ta'minlashda kichik biznes subyektlari faoliyatini rivojlantirishning muhim omillari. Journal of Innovations in Scientific and Educational Research, 6(3), 294–300.
3. Qosimova M.S., Hodiev B.Y., Samadov A.N., & Muhitdinova U.S. (2003). Kichik biznesni boshqarish. Toshkent: O'qituvchi.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>